

ДРАШКО Олена
*кандидат педагогічних наук,
старший викладач кафедри
технологічної та професійної освіти
Криворізького державного педагогічного університету*

ДОМУХОВСЬКА Мирослава
*студентка ТНІ – 22
факультету педагогічної освіти
Криворізького державного педагогічного університету*

МЕТОДИКА ВИКОРИСТАННЯ ЗМІШАНОГО НАВЧАННЯ ЯК ФОРМИ ІДЕНТИФІКАЦІЇ ТА ПІДГОТОВКИ СТУДЕНТІВ ПЕДАГОГІЧНИХ ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ З ПИТАНЬ ОХОРОНИ ПРАЦІ

В умовах викликів ХХІ століття підготовка студентів педагогічних закладів з питань охорони праці набуває стратегічного значення. Традиційні академічні форми навчання часто виявляються малоефективними, оскільки не забезпечують головного — практичної готовності майбутнього вчителя (як відповідальної особи) діяти в реальних, критичних ситуаціях.

Вирішення цієї проблеми полягає у переході до моделі змішаного навчання (Blended Learning). Такий підхід дозволяє перенести теоретичний пласт на цифрові платформи, звільняючи аудиторний час для активної практики: ідентифікації професійних ризиків, Це трансформує навчання з пасивного споживання інформації на процес формування життєво важливих компетенцій. В процесі навчання трансформувати методику викладання охорони праці шляхом інтеграції цифрових компонентів та очних практичних занять.

Теоретично, змішане навчання або Blended Learning – «освітня модель, що інтегрує традиційне очне навчання з навчанням онлайн-компонентами, поєднуючи переваги обох форматів для гнучкості та персоналізації, де слухачі вивчають частину матеріалу під керівництвом вчителя, а іншу частину самостійно в цифровому середовищі» [5]. Свій підхід до змішаного навчання пропонує дослідниця Гілард, яка виділяє шість способів, за допомогою яких навчаються студенти:

1. Засвоєння (Acquisition): Читання теорії, перегляд відео про професійні ризики.
2. Дослідження (Inquiry): Самостійний пошук інформації про типи аварій на виробництві.
3. Обговорення (Discussion): Дискусії на форумах або в аудиторії щодо причин нещасних випадків.

4. Практика (Practice): Робота в онлайн-тренажерах або з реальним обладнанням.

5. Співпраця (Collaboration): Групові проекти з розробки карт ризиків.

6. Створення (Production): Розробка власного алгоритму безпечної роботи [1].

Значна частина науковців, зокрема О. Кайтановська, акцентують увагу на полімодельності змішаного навчання, що дозволяє адаптувати освітній процес до конкретних дидактичних завдань через використання різних структурних варіацій. Згідно з її підходом вибір конкретної моделі змішаного навчання (наприклад, «Перевернутий клас» або «Ротація за станціями») безпосередньо впливає на те, як буде організовано простір для виявлення небезпек:

- *Модель «Перевернутий клас»:* студенти самостійно вивчають теорію ризиків онлайн, а в аудиторії займаються виключно практичним аудитом безпеки.

- *Модель «Ротація за станціями»:* одна група студентів працює з реальним обладнанням, інша — ідентифікує ризики у віртуальному симуляторі, а третя — розробляє карти ризиків разом із викладачем.

Ця модель передбачає роботу в малих групах, наявність відповідного навчального обладнання, лабораторій та досвідчених викладачів, майстрів які керують освітнім процесом. При цьому, як наголошує О. Кайтановська, «практичні та лабораторні заняття проводяться очно, а лекції – онлайн» [3]. Не дивлячись на те, яка буде обрана форма змішаного навчання, ми повинні зазначити, що студент повинен мати розвинену ідентифікацію: з одного боку, це об'єктивна ідентифікація (його здатність миттєво розпізнавати небезпечні та шкідливі фактори в освітньому середовищі), з іншого – суб'єктна ідентифікація (процес самовизначення студента, як майбутнього педагога, який усвідомлює себе відповідальним за життя і здоров'я учнівм- це не просто посадовий обов'язок, а фундамент педагогічної етики. У контексті методу «Аудиту безпеки» роль викладача трансформується: він стає не лише джерелом знань, а й гарантом безпечного середовища та ментором, який навчає розпізнавати приховані загрози, даний метод є надзвичайно ефективним, оскільки він перетворює абстрактні правила з підручника на конкретні життєві навички, а саме: метод «Аудиту безпеки»: студенти отримують завдання провести віртуальний або реальний огляд навчального приміщення (кабінету трудового навчання, охорони праці, фізики чи спортзалу) за допомогою інтерактивних чек-листів. Вони повинні виявити порушення: від неправильного зберігання реактивів до відсутності заземлення чи захаращення евакуаційних шляхів.

Застосування методу Кейс-стаді «Аварійна ситуація»: через симуляційні ігри студенти відпрацьовують алгоритм дій: від моменту виявлення небезпеки (ідентифікації фактору) до прийняття остаточного рішення (евакуація, надання допомоги).

Результатом впровадження даних методик є перехід студента від статусу «слухача» до статусу «експерта з безпеки». Важливо зазначити, що змішане навчання може поєднати онлайн-теорезування з практичними методами. Ідентифікація тут виступає інструментом вимірювання якості підготовки: якщо студент може ідентифікувати загрозу на віртуальному тренажері або навчання в реальному класі. Відповідно, ми можемо зауважити, що ідентифікація в межах змішаного навчання виступає не лише як метод розпізнавання загроз (технологічний аспект), а як фундаментальний етап професійної соціалізації майбутнього вчителя. Ця діяльність виступає фундаментом для входження майбутнього вчителя у професійне середовище. Вона дозволяє студенту вийти за межі пасивного споживання знань і набути статусу компетентного фахівця, здатного оперативно діяти в умовах професійних ризиків, що відповідає стратегічному вектору навчання з охорони праці.

Отже, ефективність застосування моделі *Blended Learning* є найбільш оптимальною для сучасної вищої освіти, оскільки вона поєднує системність онлайн-теорії з емоційною залученістю очних тренінгів; використання методів аудиту та кейс-стаді перетворює студента з об'єкта навчання на активного учасника системи безпеки, що прямо корелює з його майбутньою відповідальністю за життя дітей; практика ідентифікації ризиків (відсутності заземлення, захаращення евакуаційних шляхів тощо) в межах змішаного навчання дозволяє запобігти травматизму ще на етапі планування навчального процесу; впровадження цієї моделі забезпечує не лише формальне знання правил, а й реальну професійну готовність вчителя до створення безпечного освітнього середовища.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Гіллард Д. Laurillard D. *Teaching as a Design Science: Building Pedagogical Patterns for Learning and Technology*. New York; London: Routledge, 2012. 252 p.)
2. Змішане навчання у закладах професійної (професійно-технічної) освіти : навч.-метод. посіб. / уклад.: О. Пасічник та ін. Київ, 2021. 92 с.
3. Кайтановська О. Змішане навчання в закладах професійної (професійно-технічної) освіти: потреби і можливості викладачів. *Вісник Кременчуцького національного університету імені Михайла Остроградського*. 2024. Вип. 3 (146). С. 11–17.
4. Утвердження української національної та громадянської ідентичності : монографія / К. О. Журба та ін. ; за заг. ред. К. О. Журби, О. Д. Рейпольської. Київ : Компрінт, 2024. 232 с.
5. Що таке змішане навчання? URL: <https://arbook.info/shho-take-zmishana-forma-navchannya/> (дата перегляду: 01.04.2026)